

Úterý, 22. května 2012

Přístup EU k trestnímu právu

P7_TA(2012)0208

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. května 2012 o přístupu EU k trestnímu právu (2010/2310(INI))

(2013/C 264 E/02)

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU), a zejména na její třetí část, hlavu pátou, kapitolu 4 nazvanou „Justiční spolupráce v trestních věcech“,
 - s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, a zejména na hlavu VI této listiny o soudnictví,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. září 2011 nazvané „Na cestě k politice EU v oblasti trestního práva: zajištění účinného provádění politik EU prostřednictvím trestního práva“ (COM(2011)0573),
 - s ohledem na závěry Rady ze dne 30. listopadu 2009 o vzorových ustanoveních pro vedení jednání Rady v oblasti trestního práva,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2011 o organizované trestné činnosti v Evropské unii ⁽¹⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 7. května 2009 s návrhem doporučení Evropského parlamentu Radě o rozvoji prostoru trestního soudnictví v EU ⁽²⁾,
 - s ohledem na své studie nazvané „Harmonizace trestního práva v EU“ ⁽³⁾ a „Rozvoj prostoru trestního soudnictví EU“ ⁽⁴⁾,
 - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A7-0144/2012),
- A. vzhledem k tomu, že podle čl. 3 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii Unie poskytuje svým občanům prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními týkajícími se mimo jiné předcházení a potírání zločinnosti,
- B. vzhledem k tomu, že Parlament a Rada mohou v souladu s článkem 83 Smlouvy o fungování EU stanovit minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí,
- C. vzhledem k tomu, že čl. 83 odst. 3 Smlouvy o fungování EU zároveň zavádí postup tzv. záchranné brzdy v případě, že se člen Rady domnívá, že by se navrhované legislativní opatření dotklo základních aspektů jeho systému trestního soudnictví, čímž uznává, že trestní právo často odráží základní hodnoty, zvyky a volby každé dané společnosti, třebaže musí být v plném souladu s mezinárodním právem v oblasti lidských práv,

⁽¹⁾ Přijaté texty, P7_TA(2011)0459.⁽²⁾ Úř. věst. C 212 E, 5.8.2010, s. 116.⁽³⁾ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=30499>⁽⁴⁾ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=30168>

Úterý, 22. května 2012

- D. vzhledem k tomu, že zásada subsidiarity a zásada proporcionality, jak jsou uvedeny v článku 5 Smlouvy o EU, tedy mají zvláštní význam v případě legislativních návrhů, které upravují trestní právo,
- E. vzhledem k tomu, že systémy trestního práva hmotného a procesního vznikaly v členských státech po staletí a každý členský stát má své zcela specifické formy a zvláštnosti, a že v důsledku toho musí být klíčové oblasti trestního práva nadále ponechány v kompetenci členských států;
- F. vzhledem k tomu, že zásada vzájemného uznávání je přijímána ve stále větším počtu oblastí politiky, zejména v souvislosti s rozsudky a soudními rozhodnutími a že tato zásada předpokládá vzájemnou důvěru, která vyžaduje zavedení minimálních standardů ochrany na co nejvyšší úrovni;
- G. vzhledem k tomu, že harmonizace trestního práva v EU by měla přispět k rozvíjení společné právní kultury EU v oblasti boje proti trestné činnosti, která doplňuje, ale nenahrazuje vnitrostátní právní tradice a má pozitivní vliv na vzájemnou důvěru v rámci právních systémů členských států EU;
- H. vzhledem k tomu, že trestní právo musí představovat ucelený legislativní systém, který se řídí souborem základních zásad a standardy řádné správy, přičemž je plně respektována Listina základních práv EU, Evropská úmluva o lidských právech a další mezinárodní dohody o lidských právech, jež podepsaly členské státy;
- I. vzhledem k tomu, že trestní právo může ze své podstaty omezovat některá lidská práva a některé základní svobody podezřelých, obviněných nebo odsouzených osob a kromě toho mohou mít trestní vyšetřování stigmatizující účinek, a s ohledem na to, že přílišné využívání trestněprávních předpisů vede k poklesu jejich účinnosti, musí být uplatňováno jako poslední možnost (*ultima ratio*) a musí se zaměřovat na jednoznačně definované a vymezené jednání, jež nelze účinně řešit méně přísnými prostředky a jež závažně poškozuje společnost nebo jednotlivce,
- J. vzhledem k tomu, že trestněprávní předpisy EU by obecně měly stanovovat tresty pouze za činy, které byly spáchány úmyslně, nebo ve výjimečných případech za činy spáchané z hrubé nedbalosti, a musí vycházet ze zásady individuální viny (*nulla poena sine culpa*), ačkoli pro některé instance může být odůvodněné zavést odpovědnost právnických osob pro některé trestné činy;
- K. vzhledem k tomu, že v souladu s požadavkem *lex certa* musí být přesně formulováno, co tvoří zásadní prvky trestného činu, aby byla zajištěna předvídatelnost, pokud jde o používání, rozsah a smysl tohoto pojmu,
- L. vzhledem k tomu, že v případě směrnic mohou členské státy využít určitou míru vlastního uvážení ohledně toho, jak daná ustanovení provedou do svých vnitrostátních právních předpisů, což znamená, že aby byl splněn požadavek *lex certa*, musí být co nejkvalitnější nejen samotné právní předpisy EU, ale i jejich provedení do vnitrostátních právních předpisů,
- M. vzhledem k tomu, že zavádění trestněprávních ustanovení EU není omezeno pouze na prostor svobody, bezpečnosti a práva, ale může mít vztah k mnoha různým politikám,
- N. vzhledem k tomu, že Evropská unie často vytváří trestněprávní ustanovení *ad hoc*, což vede k potřebě zvýšené soudržnosti,
- O. vzhledem k tomu, že je nutné, aby Parlament vytvořil vlastní postupy s cílem zajistit společně se spolutvůrcem právních předpisů soudržný systém trestního práva co nejvyšší kvality,

Úterý, 22. května 2012

- P. vzhledem k tomu, že za účelem usnadnění spolupráce mezi Komisí, Radou a Parlamentem v oblasti trestního práva je třeba uzavřít interinstitucionální dohodu,
- Q. vzhledem k tomu, že čl. 67 odst. 1 SFEU stanoví, že Unie tvoří prostor svobody, bezpečnosti a práva, při respektování základních práv a různých právních systémů a tradic členských států,
1. zdůrazňuje, že návrhy ustanovení trestního práva hmotného EU musí v plné míře respektovat zásadu subsidiarity a zásadu proporcionality;
 2. připomíná, že trestní právo musí plně respektovat základní práva podezřelých, obviněných nebo odsouzených osob;
 3. zdůrazňuje, že v tomto ohledu nestačí odkazovat na abstraktní pojmy či symbolické účinky, ale že nutnost zavést nová ustanovení trestního práva hmotného musí být prokázána prostřednictvím nutných konkrétních důkazů, které objasní, že:
 - ustanovení trestního práva se zaměřují na jednání, které způsobuje vážné majetkové nebo nemajetkové škody společnosti, jednotlivcům nebo skupině jednotlivců;
 - nejsou k dispozici jiná, méně invazivní opatření, která by se zabývala takovým jednáním,
 - uvažovaný trestný čin je obzvláště závažný a má přeshraniční rozměr nebo má přímý negativní dopad na účinné provádění politiky Unie v oblasti, která podléhá harmonizačním opatřením,
 - existuje potřeba potírat dotčený trestný čin společně, to znamená, že společný přístup EU poskytuje skutečnou přidanou hodnotu, vezme-li se mimo jiné v úvahu, jak rozšířený a častý takový trestný čin je v členských státech, a
 - v souladu s čl. 49 odst. 3 Listiny základních práv EU není výše navrhovaného trestu nepřiměřená trestnému činu;
 4. uznává význam ostatních obecných zásad, kterými se řídí trestní právo, jako je:
 - zásada individuální viny (*nulla poena sine culpa*), na základě níž jsou stanovovány tresty pouze za činy, které byly spáchány úmyslně, nebo ve výjimečných případech za činy spáchané z hrubé nedbalosti,
 - zásada právní jistoty (*lex certa*): základní prvky trestného činu musí být přesně popsány, aby byl jednotlivec schopný předvídat, jaké činy ho dovedou k trestní odpovědnosti,
 - zásada zákazu retroaktivity a zásada *lex mitior*: výjimky ze zásady retroaktivity jsou povoleny pouze tehdy, pokud jsou ku prospěchu pachatele;
 - zákaz dvojího trestu (*ne bis in idem*), podle něhož ten, kdo již byl pravomocně odsouzen nebo zproštěn obžaloby podle zákona v jednom členském státě, nesmí být znovu stíhán nebo potrestán v jiném členském státě;
 - zásada presumpce nevin, podle níž každý, kdo je obžalován z trestného činu, musí být až do prokázání viny zákoným způsobem považován za nevinného;

Úterý, 22. května 2012

5. vítá, že Komise ve svém nedávném sdělení o politice EU v oblasti trestního práva uznává, že prvním krokem v otázce trestně právních předpisů by vždy mělo být rozhodnutí o tom, zda je vůbec nutné přijímat opatření trestního práva hmotného;
6. vybízí Komisi, aby navrhla opatření, která by umožnila důslednější a koherentnější prosazování platných předpisů EU v oblasti trestního práva hmotného na vnitrostátní úrovni, a to aniž by byly dotčeny zásady nezbytnosti a subsidiarity;
7. zdůrazňuje, že by harmonizační opatření měla být v první řadě navrhována proto, aby bylo podporováno uplatňování zásady vzájemného uznávání v praxi, a nikoli proto, aby byla pouze rozšiřována oblast působnosti harmonizovaného trestního práva EU;
8. vybízí Komisi, aby do svých posouzení dopadu nadále zahrnovala posouzení z hlediska nezbytnosti a proporcionality, aby přebírala osvědčené postupy členských států s vysokými zárukami procesního práva a aby zavedla posouzení založené na jejím seznamu základních práv a test, který určí, jak její návrhy odrážejí výše zmíněné obecné zásady, jimiž se trestní právo řídí;
9. zdůrazňuje, že je nutné pro posílení vzájemné důvěry vypracovat jednotné minimální standardy ochrany na nejvyšší možné úrovni pro podezřelé a obviněné v trestním řízení;
10. vybízí Komisi a členské státy, aby zvážily také nelegislativní opatření, jež upevní důvěru mezi rozdílnými právními systémy členských států, zlepší soudržnost a podpoří vytvoření společné právní kultury EU v oblasti boje proti trestné činnosti;
11. zdůrazňuje, že je nutné, aby EU zaujala soudržnější a vysoce kvalitní přístup k trestnímu právu, a vyjadřuje politování nad tím, že dosavadní přístup je roztržštěný;
12. vítá existenci koordinační skupiny mezi útvary Komise zaměřené na trestní právo a žádá Komisi, aby Parlamentu poskytla konkrétnější informace o jejím mandátu a fungování;
13. požaduje jednoznačnou koordinační odpovědnost Komise za všechny návrhy obsahující trestněprávní ustanovení, aby tak byl zajištěn soudržný přístup;
14. vítá existenci Pracovní skupiny Rady pro trestní právo hmotné a žádá Radu, aby Parlamentu poskytla konkrétní informace o tom, v jakém vztahu vystupuje vůči ostatním pracovním skupinám Rady, které se zabývají trestněprávními ustanoveními v jiných politických oblastech, než jsou spravedlnost a vnitřní věci;
15. vyzývá, aby byla uzavřena interinstitucionální dohoda o zásadách a pracovních metodách, kterými se řídí návrhy budoucích ustanovení trestního práva hmotného EU, a vyzývá Komisi a Radu, aby sestavily interinstitucionální pracovní skupinu, v jejímž rámci tyto orgány a Parlament mohou sestavit takovou dohodu a projednávat obecné záležitosti a případně přitom konzultovat nezávislé odborníky, s cílem zajistit soudržnost trestního práva EU;
16. je přesvědčen, že tato interinstitucionální pracovní skupina by měla pomoci při stanovení vlastního obsahu a uplatňování sankcí trestního práva na úrovni EU i při přezkumu stávajících právních předpisů s cílem snížit roztržštěnost a střet jurisdikcí, které charakterizují současný přístup;
17. rozhodl se prověřit, jakým způsobem je možné co nejlépe zajistit soudržný přístup k právním předpisům EU v oblasti trestního práva hmotného v rámci Parlamentu, a v tomto ohledu poukazuje na to, že v současné době neexistuje koordinační výbor, a rovněž na potenciálně významnou roli své právní služby;
18. zdůrazňuje význam vytvoření vědecké služby Parlamentu, která může podpořit jednotlivé poslance v každodenní práci, a zajistit tak kvalitu práce Parlamentu jakožto spolutvůrce právních předpisů;

Úterý, 22. května 2012

19. zdůrazňuje, že pro účely soudržného přístupu Parlament musí mít před přijetím jakéhokoli legislativního návrhu týkajícího se trestního práva hmotného k dispozici právní analýzu návrhu, která ukáže, zda byly splněny všechny požadavky uvedené v tomto usnesení, nebo jaká zlepšení jsou ještě potřebná;

20. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vnitrostátním parlamentům členských států a Radě Evropy.

Posílení práv zranitelných spotřebitelů

P7_TA(2012)0209

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 22. května 2012 o strategii k posílení práv zranitelných spotřebitelů (2011/2272(INI))

(2013/C 264 E/03)

Evropský parlament

- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu ⁽¹⁾,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ⁽²⁾,
- s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o programu Spotřebitelé na období 2014–2020 (COM(2011)0707) a související dokumenty (SEC(2011)1320 a SEC(2011)1321),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/114/ES ze dne 12. prosince 2006 o klamavé a srovnávací reklamě ⁽³⁾,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) ⁽⁴⁾,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 ze dne 27. října 2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání zákonů na ochranu zájmů spotřebitele (dále jen „nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele“) ⁽⁵⁾,
- s ohledem na směrnici 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování ⁽⁶⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2011 o mobilitě a začlenění osob se zdravotním postižením a o Evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020 ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 149, 11.6.2005, s. 22.

⁽²⁾ Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 64.

⁽³⁾ Úř. věst. L 376, 27.12.2006, s. 21.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 95, 15.4.2010, s. 1.

⁽⁵⁾ Úř. věst. L 364, 9.12.2004, s. 1.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 373, 21.12.2004, s. 37.

⁽⁷⁾ Přijaté texty, P7_TA(2011)0453.